

ששת הימים וישאלנו

(ב) מה אנחנו עושים כאן?

07

בימים החדש

בזמן הזה

מסע אל שאלות הקיום של העם היהודי

את שמחת תורה תשפ"ד סביר להניח שלא נשכח.

כולנו זוכרים היטב את הרגע בו הבנו שמשהו לא טוב קורה. הקפצה למילואים, עצירת ההקפות לתפילה, אזעקות בבוקר של חג ועדכונים בלתי פוסקים. מאותו רגע דבר לא חזר להיות כשהיה. מספרים בלתי נתפסים של נופלים, חטופים ופצועים. שברון לב נורא וכאב כמוהו לא חוינו מאז השואה.

יחד עם הכאב הגדול צצות ועולות שאלות ותהיות עמוקות. אלה שאלות שליוו את עם ישראל לאורך היסטוריה רוויות טרגדיות וקשיים והן חוזרות ונוקשות על דלת ליבנו כיום, כאשר אנו שבים וחווים את קשר הדם ארוך השנים של העם שלנו.

בסדרת המפגשים הקרובה נדון ונשוחח יחד. נשאל שאלות וניתן מקום לכאב. לא להכל יהיה מענה, כמובן. נלמד כיצד התייחסו לשאלות הללו במשך שלושת-אלפים-וחמש-מאות שנים של היסטוריה יהודית, נאזין לדברי ימי הדורות וננסה לאסוף כוחות, יחד.

מדברים על זה...

מה מטרת
הקשר
בינינו לבין
ארץ ישראל?

מדוע
אנחנו
כאן?

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
(בראשית, א, א)

חושבים יחד

מהי מטרת תורת-ישראל?
מדוע מתארת התורה את בריאת העולם?

כח מעשיו הגיד לעמו

אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם, שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית? משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים (תהילים קי"א), שאם יאמרו אמות העולם לישראל לסטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו (רש"י).

בימים ההם

מדוע היתה צריכה התורה לפתוח במצוות קידוש החודש?
האם התשובה הזו מתאימה כמענה לאומות העולם?

נתתי לנבוכדנצר

אֲנֹכִי עָשִׂיתִי אֶת הָאָרֶץ אֶת הָאָדָם וְאֶת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר
עַל פְּנֵי הָאָרֶץ בְּכַחֲי הַגָּדוֹל וּבְזָרוּעֵי הַנְּטוּיָה וּנְתַתִּיהָ
לְאִשָּׁר יֵשֶׁר בְּעֵינָי. וְעַתָּה אֲנֹכִי נֹתַתִּי אֶת כָּל הָאָרְצוֹת
הָאֵלֶּה בְּיַד נְבוּכַדְנֶאֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי וְגַם אֶת חַיַּת
הַשָּׂדֶה נֹתַתִּי לוֹ לְעַבְדּוֹ

(ירמיהו, כז, ה-ו)

אבני דרך

לאחר קריאת פסוק זה, כיצד אתם
מבינים את דברי רש"י?

עוד חומש וחצי?

השאלות, מתבקשות. מדוע מצוות 'החודש הזה לכם' היא מצווה בה היה ראוי יותר לפתוח את ספר התורה? בהנחה שזו היתה הדרך הנכונה לפתוח, מדוע נעשה השינוי? רק בגלל אומות העולם? תורת-ישראל שינתה את פניה, הוסיפה חומש וחצי לשורותיה רק כדי שביום מן הימים יהיה ביד עם ישראל טיעון כלשהו אודות חלקת האדמה?

אבני דרך

בטרם נמשיך בהבנת דברי רש"י,
נוסיף ונדון בדבריו ←

מול מי הדיון?

עיון בדיון עצמו מעורר גם הוא תמיהה. ראשית, מי ומי הנושאים והנותנים? רש"י מתאר ויכוח בין 'אומות העולם' לבין ישראל. ויכוח כזה יוצא מגדריו המקובלים של ויכוח טריטוריאלי רגיל, בין הכובש לנכבש. אין כאן דיון בין אנשי שבעת העמים לבין הכובש הזה, עם ישראל. יש כאן דיון קוסמו-פוליטי, כזה המקיף את תושבי העולם כולו. מהו הדיון? מדוע כל אומות העולם מעורבים בוויכוח שיש לנו מול נכבשי הארץ הזו?

לא זו בלבד אלא הדיון עצמו מפתיע למדי. הלא גם אנשי כנען לא ישבו בארץ מאז ומעולם. גם הם כבשו את הארץ מידי הישובים בה קודם לכן, כמתועד בהמשך החומש. מדוע הבעלות שלהם לגיטימית יותר משלנו? מדוע לא חלים על בני ישראל כללי המלחמה האוניברסליים, אלה הרואים בכיבוש דרך לגיטימית לשינוי בעלות על קרקע?

בכח הזכות

”

נכנסנו לעיר העתיקה בזכות הנצחון ושבנו אליה
בזכות נצחון הזכות. לא בזכות הכח אלא בכח הזכות
אנו נמצאים בארץ-ישראל ובירושלים, והחל על
ירושלים חל על ארץ-ישראל כולה: כולה שלנו, ושל
עם ישראל (מנחם בגין)

”

אבני דרך

מה משמעותה של זכותנו על
הארץ?

כח!

המילה 'כח' בלשון הקודש משמעה פוטנציאל. כמו בביטוי 'להוציא מן הכח אל הפועל'.

כאשר אלוקים מלמד את עם-ישראל את סיפור בריאת העולם הוא מגלה להם סוד מדהים. גם במעשיי שנראים לכם חוליים וגשמיים – יש פוטנציאל אדיר, גם בעולם החומר יש לכם משימת-חיים.

קיום המצוות אינו מנותק מהעולם הזה אלא הוא הדרך הנכונה לחיות בעולם הבריאה עצמו. אני לא מצפה מכם רק להתכנס בבתי הכנסת ובבתי המדרש ושם לקיים את מצוותי, אומר לנו כביכול בורא העולם, אני מצפה מכם לממש את הפוטנציאל הגלום בעולם הגשמי והחומרי.

אתם רואים אדמה ובוץ, אני מגלה לכם כי זו יכולה להיות אדמת קודש. אתם רואים עולם של חומר, אני מגיד לכם את כח מעשיי, את הכח הטמון בעולם החומר שבראתי.

עולם של עלייה

תשובתנו לאומות העולם היא המסר הראשון של תורת ישראל לכל אחד מאיתנו.

אתם צודקים, אנחנו לא מנתקים את עבודת האלוקים שלנו מעבודת האדמה. משימתו של היהודי בעולם היא להשתמש בעולם המרהיב שנברא עבורנו על מנת להגיע למטרה הגדולה. אנו לא מתנתקים מהחומר, אנו מרוממים ומתרוממים יחד איתו.

לכם, אומות העולם, נראה שיש קו ברור המפריד בין הדת לבין החיים, בין המיסות וטקסי הדת לבין האוכל שקונים במכולת. אנו יודעים שזה לא כך. אנו יודעים כי העולם עצמו הוא המקום בו עלינו לעבוד, לקדש ולהתקדש.

עולם של עלייה

תשובתנו לאומות העולם היא המסר הראשון של תורת ישראל לכל אחד מאיתנו.

אתם צודקים, אנחנו לא מנתקים את עבודת האלוקים שלנו מעבודת האדמה. משימתו של היהודי בעולם היא להשתמש בעולם המרהיב שנברא עבורנו על מנת להגיע למטרה הגדולה. אנו לא מתנתקים מהחומה, אנו מרוממים ומתרוממים יחד איתו.

לכם, אומות העולם, נראה שיש קו ברור המפריד בין הדת לבין החיים, בין המיסות וטקסי הדת לבין האוכל שקונים במכולת. אנו יודעים שזה לא כך. אנו יודעים כי העולם עצמו הוא המקום בו עלינו לעבוד, לקדש ולהתקדש.

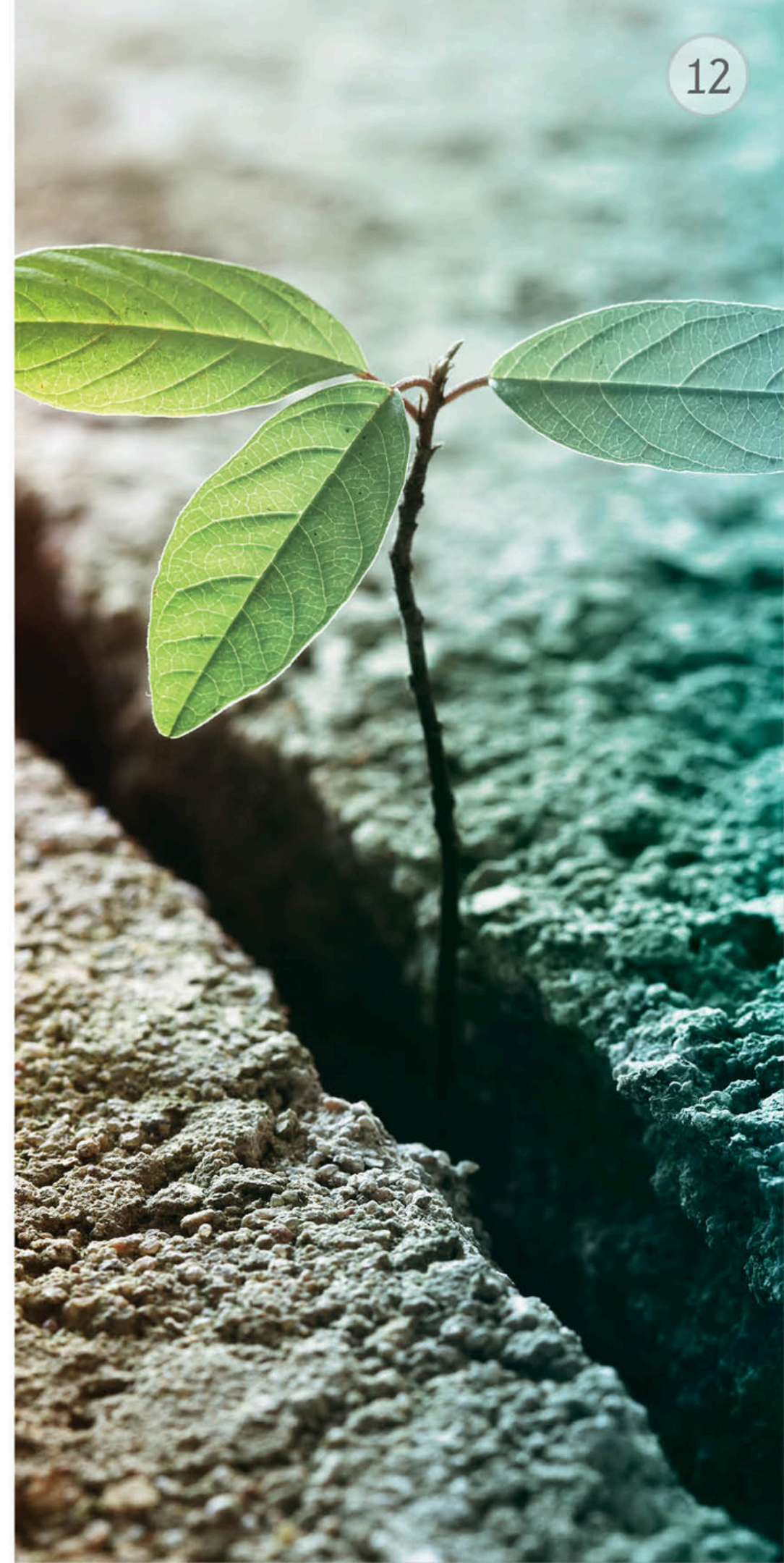
מהו אדם?

האדמה ולרומם אותה, לקחת את החומר ולהשתמש בו בצורה נכונה וטובה.

יתרה מכך. אדמה היא פוטנציאל. מה שנזרע בה יצמח. תפקידנו כבני אדם לזרוע בעצמנו זרעים של קדושה ורוממות, להצמיח מתוך עולם החול שלנו עולם משמעותי, מרומם יותר ונכון יותר. אם נצליח לראות בעולם החומר את הפוטנציאל הגלום בו, אם נדע לממש ולהוציא אל הפועל את הכח שנמצא בבריאה כולה, אזי נצליח לעמוד בכבוד במשימה המיוחדת של כל אחד ואחת מאיתנו.

המילה 'אדם' מרמזת על ה'אדמה' ממנה נברא האדם. במבט ראשון נראה מפתיע כי נזר הבריאה, היצור המרומם ביותר שנברא, נקרא על שם שורשיו הארציים. מדוע לא נקרא האדם בשם שיזכיר את מעלתו הגדולה והמרוממת, את הייעוד שלו על פני האדמה?

עכשיו שאנו מבינים את מטרת בריאת העולם טוב יותר, אנו מבינים גם את מקומו של האדם. משימתו של האדם אינה להתנתק משורשיו הגשמיים ולהתעלם מהיותו בן אדמה. הפוך בדיוק. המשימה היא להכיר את

בזמן הזה...

מה אנו נבקש
לעשות כדי להפיק
את המירב המיטב
מהעולם שלנו?

כיצד אנו יכולים
להוציא מהכח אל
הפועל ולממש את
הפוטנציאל של
העולם?

תודה רבה!

שוב
את הימים